

ПРОТОКОЛ

№ 192

гр. Пловдив, 09.05.2023 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ НАКАЗАТЕЛЕН СЪСТАВ, в публично заседание на девети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Магдалина Ст. Иванова

Членове: Михаела Хр. Буюклиева
 Иван Хр. Ранчев

при участието на секретаря Елеонора Хр. Крачолова
и прокурора Д.имитър Анг. Ангелов

Сложи за разглеждане докладваното от Михаела Хр. Буюклиева

Въззивно наказателно дело от общ характер № 20215000600244 по описа за 2021 година.

На именното повикване в 14:00 часа се явиха:

Жалбоподателят – подсъдим З. Е. Д. се явява лично и с адв. Н. и адв. С. с пълномощно по делото.

Свидетелите:

Т. Л. М. не се явява, нередовно призован. Призовките му, изпратени на всички известни по делото адреси, са върнати цели с отбелязване, че лицето не е намерено.

Д. Е. Р. също не се явява, нередовно призована. Нейните призовки са върнати цели с отбелязване, че не е намерена на известните по делото адреси.

Вещите лица:

Т. Б. Т., В. В. В. и Х. Е. К. не се явяват, редовно призовани.

По делото е постъпила молба от адв. Н. и адв. С. – защитници на подсъдимия Д., с която искат отвод на съдебния състав на основание чл. 29 ал. 2 НПК.

По делото са постъпили справки от сектор „Б.“ при ОД на МВР – П. относно адресна регистрация и задгранични пътувания на лицата Т. Л. М. и Д.

Е. Р..

По делото са постъпили и справки от Г. относно пребиваването на свидетеля Т. М. в пенитенциарно заведение.

По делото е постъпила справка от Н. относно пребиваването на лицето Т. Л. М. в арестите на страната.

По делото е постъпила справка от Дирекция „М.“ при ** относно обявяване на свидетеля Т. М. за ***

По делото е постъпила справка от ТД на НАП – П. относно сключени трудови договори на лицата Т. М. и Д. Р..

По делото е постъпила информация от „В.“ ЕАД с приложен оптичен носител.

По делото е постъпила молба от вещото лице Т. Т., в която сочи, че свидетелят М. не може да бъде намерен, за да бъде изготвена съдебна психолого-лингвистична експертиза, както и че вещото лице Х. К. може да предостави съдебно-лингвистична експертиза преди датата на следващото съдебно заседание.

По делото е постъпила молба от вещото лице Т., в която сочи, че подсъдимият е отказал да съдейства за изготвяне на възложената експертиза, поради което същата не е изготвена.

ПРОКУРОРЪТ: Да се даде ход на делото.

АДВ. Н.: Да се даде ход на делото.

АДВ. С.: Да се даде ход на делото.

ПОДСЪДИМИЯТ Д.: Да се даде ход на делото.

Съдът след съвещание намира, че са налице основанията за даване ход на делото. Следва да се приложат получените справки, докладвани от съдията-докладчик, поради което

О П Р Е Д Е Л И:

ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО.

ПРИЛАГАТ се към същото постъпилите справки от сектор „Б.“ при ** – П., от ГД „И.“ – С., от Н., от Дирекция „М.“ при **, от Т., както и постъпилата информация от „В.“ ЕАД заедно с оптичен носител.

АДВ. Н.: Поддържам молбата за отвод. Налага се да бъде допълнена и с

други основания. Освен изложените в молбата за отвод основания, след запознаване с т.нар. „визитка“ на назначените поименно от вас вещи лица, се установи, че вашият персонален избор на вещи лица е в противоречие с Н. за условията и реда за извършване на експертизи, включително съдебнопсихологични, а именно с чл. 25 от тази Наредба, който определя, че съдебнопсихологичните експертизи се извършват от вещи лица, които задължително имат специалност „К.“, а по възможност, да имат специална подготовка по „С.“.

Вещите лица Т. (за К. нищо не успях да намеря), но вещите лица Т. и В. В. са изключително тесни специалисти в областта на полиграфските изследвания, бивши служители на И. към М. и нямат специалност „К.“, каквото е задължителното изискване на цитираната наредба. Профилът на тези, избрани от вас, вещи лица, които имат дългогодишен опит най-вече по прилагане на полиграфа, чийто резултати не се приемат като доказателствено средство в наказателния процес, ме кара да мисля, че насоката при избора на тези вещи лица е целенасочена да имат те така, чисто криминални познания и въз основа на опита си в системата на М. да бъдат натоварени, с как да кажа, не безпристрастност, а с обвинителен уклон.

На следващо място, двама от тези експерти - Т. Т. и В. В. работят в обща частна фирма. Те имат и икономическа общност, което означава, че не се гарантира безпристрастността. Става дума за една, освен професионална зависимост, която е породена от съвместната им работа в системата на М., става дума и за една така, чисто икономическа зависимост помежду им.

Аз считам, че на първо място нарушението на изискването на Н., че не се търси клиничен психолог и персоналният избор на криминални психолози е допълнително основание ние да считаме, че вие сте предубедени от крайния изход.

Удивително е, че това дело инкасира разглеждането пред въззивната инстанция, инкасира няколко основания да се иска отвод на този съдебен състав. Настоящият съдебен състав в нито един момент не намери основание по смисъла на чл. 29 ал. 2 НПК, за да открие такава предубеденост. Обаче ние заявяваме, че ви нямаме доверие, защото начинът, по който се води това въззивно производство, е начин, наистина насочен и директно насочен към това да се заместят липсващите доказателства с някакви ерзац-доказателства,

за да обоснове изводите за виновност такива, каквито е направил първоинстанционният съд.

Аз не виждам никаква възможност да бъде извършена и тази лингвистична експертиза, която според молбата на Т. Т. може да извърши вещото лице К. единствено въз основа на писмен текст, който писмен текст се намира в материалите по делото.

Категорично считам, че с назначаването на тези експертизи, особено с профила на криминални психолози, вие искате някой друг да свърши работата на съда. Тази работа на съда е да прецени кои доказателства да кредитира. Вие сте хората, които трябва да кажете, дали Т. М. говори истината или не говори истината. Вие сте хората, които трябва да кажете дали подсъдимият има участие в извършването на деянието. Вие възлагате на психолози задължението да кажат има ли и в каква степен. Каква е степента на виновност на един виновен според вас? Каквато и да е степента на виновност, той се признава за виновен и съответно, преценката може да принадлежи единствено на съда.

Между другото, ако съдебният състав си направи труда, за да види указанията, които се дават от преподавателите по съдебна психология, ще види, че този момент е изрично разграничен от самите преподаватели по психология и аз съм го отразила в своята молба на стр. 2 от нея – какви възможности има психологът и какви възможности има съдът.

Дали експертът може да изясни предпоставките на участието в деянието е ваша работа, тя не е на експерта – така, както бяхте поставили задачата за оценка на възможното участие на подсъдимия. Затова аз считам, че насоката, тъй като е затруднително делото и ние виждаме, че е затруднително от гледна точка на противоречивите доказателства, от гледна точка на празнините, които има в доказателствения аспект.

Само че, според нашето единно становище, вие се опитвате да запълните тази липса на доказателства с едностранчиви доказателства, които не могат да бъдат кредитирани поначало, но самият факт, че вие ги търсите и назначавате подобни експертизи, за нас безусловно сочи на това, че искате да заместите липсващите доказателства с една субективна преценка на вещите лица, които биха казали: „Да, Т. М. казва истината“ и въз основа на това, без нито един съдебен състав да е погледнал в очите този свидетел или

лъжесвидетел, вие да изградите крайния си акт. Затова поддържам молбата за отвод и въз основа на тези основания, за избор на експерти, който сте извършили.

АДВ. С.: Поддържам молбата за отвод, както и допълнителните аргументи, които изложи колегата – адв. Н..

ПОДСЪДИМИЯТ З. Д.: Поддържам молбата за отвод и аргументите, изложени от адв. Н..

ПРОКУРОРЪТ: Считам, че искането за отвод на съдебния състав е неоснователно. Извън тъй наречените абсолютни основания за отвод по реда на чл. 29 ал. 1 НПК, другите основания, които са визирани в чл. 29 ал. 2 НПК, предполагат по някакъв начин да е нарушено вътрешното убеждение на съда или пък на съответния съдебен орган и то да не се влияе от събраните по делото доказателства, а от никакви други странични фактори. Такива към настоящия момент от страна на защитата не се сочат. Правят се предположения досежно това, че виждате ли, с назначаването на едни експертизи на практика, общо взето, съдът се е обвързал с никакви, общо взето предварителни становища – това са хипотетичните внушения, които се опитват да се внушат. На практика съдът е абсолютно суверен в преценката си, с оглед изясняване на обстоятелствата по дадено дело и изясняването на обективната истина, какви експертизи да назначи и какви вещи лица съответно общо взето да определи. Именно, с оглед на изложените обстоятелства, считам, че липсват каквито и да е основания по смисъла на чл. 29 ал. 2 от НПК досежно отвод на съдебния състав.

АДВ. С.: Само една реплика – основните принципи на съдийската независимост по смисъла на чл. 6 от Европейската конвенция предполагат два вида безпристрастност - обективна, която се установява от определени обективни данни и субективна, която няма задължение защитата да доказва. Субективната предубеденост тя не се основава на обективни данни, тя личи единствено и само от поведението и актовете на съда, какъвто е настоящият случай.

Съдът се оттегли на тайно съвещание по искането за отвод на съдебния състав.

Съдът, след съвещание, намира, че назначаването на две съдебни психолого-лингвистични експертизи относно подсъдимия Д. и свидетеля М.

не следва да се разглежда като основание за отвод на съдебния състав съгласно чл. 29, ал. 2 от НПК. Според чл. 13 от НПК, разкриването на обективната истина е основен принцип в наказателния процес. По силата на този принцип съдът е длъжен да вземе всички мерки за разкриване на обективната истина, по реда и със средствата, предвидени в НПК. Експертизата е един от способите за доказване, видно от чл. 136, ал. 1 от НПК.

Какви биха били заключенията на назначените по реда на НПК експертизи, е въпрос, който не може да се коментира в настоящия етап от наказателното производство.

Липсата или наличието на доказателства е въпрос по същество и по него съдът ще вземе отношение с крайния си съдебен акт.

Не се споделят и доводите на защитата, че съдебният състав следва да се счита предубеден, тъй като вещите лица са определени в нарушение на чл. 25 от Наредба № 2 от 26.10.2011г. Съдебният състав намира, че назначените за вещи лица експерти отговарят на изискванията на визираната разпоредба, тъй като разполагат със специална подготовка по съдебна психология.

Съдът счита за неоснователна тезата на защитата, че вещите лица, на които са възложени експертизите, се намират в определена икономическа общност и зависимост. Съгласно чл. 291 от НК всяко вещо лице носи наказателна отговорност за своето заключение.

Съдът не споделя и доводът на защитата, че в случая е нарушен принципът за безпристрастност на съдебния състав, залегнал в чл. 6 от Европейската конвенция за защита правата на човека, като една от предпоставките за справедлив процес. Както съдът е имал възможност да посочи и в предишно свое определение, гледната точка на страната, която претендира, че съдът не е безпристрастен, има важно значение, но не е решаващо. Въпросните съмнения на защитата и подсъдимият съдът намира, че не са обективно оправдани. Не е налице и субективният подход за оценка на безпристрастността на съда – някой от съдебния състав да е лично заинтересован.

Поради това молбата на защитниците на подсъдимия за отвод на съдебния състав, като неоснователна, следва да се остави без уважение.

С оглед на изложеното, съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на защитниците на подсъдимия Д. за отвод на съдебния състав.

Определението не подлежи на обжалване отделно от крайния съдебен акт.

ПРОКУРОРЪТ: Нямам други искания.

АДВ. Н.: Аз имам искане да си отмените определението за назначаване на експертиза. Всъщност, доколкото разбирам вещите лица не могат да изпълнят експертизата на подсъдимия, но и за Т. М. моля да си отмените определението, с оглед задачите, които сте поставили, които спадат в преценката, както току-що се изразихте във Вашето определение, по същество. Кой казва истината и кой не казва истината, всъщност вещите лица могат съвсем друго да кажат – вещите лица могат да кажат дали има склонност или не към лъжесвидетелстване“ и то единствено след лично интервю, персонално с лицето, а не по писмени документи. Няма нужда тук да отварям приказка за вече излязлата в публичното пространство експертиза на народния представител В., за която вече при нея е съвсем различна ситуацията, не че е извинително назначаването, но там се оценяват други изразни средства.

А това, което е написано и закрепено на един лист, на един протокол за разпит, няма как да бъде преценено със средствата и методите на психологията доколко лицето, чийто отговори са записани по този начин на листа, има склонност или няма към лъжесвидетелстване. Всъщност тази експертиза, каквото и да твърдят вещите лица, че може да изпълнят, тази експертиза за мен е недопустима и моля да бъде отменена.

АДВ. С.: Поддържам искането. Още повече, че присъствието на един протокол за разпит не дава абсолютно никаква възможност да се прецени при какви условия е извършен този разпит, дали лицето е било в състояние да дава достоверни показания, дали спрямо лицето не е упражнен някакъв вид принуда от страна на разследващите органи. Няма никакви данни, че това са действително показания, които Т. М. е дал в една спокойна обстановка, съобразявайки се единствено с това, което лично е възприел.

АДВ. Н.: И ако позволите, в допълнение. С този протокол вие разполагате. Това не е първото дело, по което трябва да преценявате, закрепени по този начин разпити пред съдия, доколко трябва да бъдат кредитирани и доколко - не. Самият факт, че замествате търсенето на този свидетел с експертиза, която по същия протокол, който вие четете и тя да го прочете тази експертиза и тя да ви каже дали свидетелят лъже или не, вече е много притеснителен. Защото това е опосредяване на типичната, както се изрази прокурорът - суверенната дейност на съда, се опосредява със заключението на един експерт. Вие се отказвате от правото си да посочите кои доказателства кредитирате и възлагате на експерт да каже дали трябва да бъдат кредитирани тези, записани в този протокол, показания. Поради това считам, че е недопустимо.

ПОДСЪДИМИЯТ З. Д.: Съгласен съм с казаното от защитниците ми.

ПРОКУРОРЪТ: Считам, че така направеното искане е неоснователно. Съдът в крайна сметка има суверенна преценка относно назначаването на експертизи, както казах преди малко. Така че не виждам да са основателни по какъвто и да е било начин изтъкнатите от страна на защитата съображения дали свидетелят е бил годен или не да дава показания, с оглед на своето психическо състояние - нещо, за което по никакъв начин не са дадени каквито и да били поводи да се съмняваме в неговата вменяемост, така че считам, че няма пречка да се даде възможност на вещото лице да изготви експертиза по така поставените въпроси.

АДВ. Н.: Ако позволите, още една реплика. Извън прочетените от вас принципи в определението, с което отказвате да се отведете, има и принцип на непосредственост и устност. Както вече казах, в това производство нито един съдебен състав не е приложил принципа на непосредственост и устност при разпита на свидетеля Т. М.. И сега този принцип именно настоящият съдебен състав го изоставя и иска да замени непосредствеността и устността с преценката на един експерт, който също няма да има непосредствен контакт с Т. М., а ще преценява, пак казвам това, с което и вие разполагате. Доколкото могат да бъдат приложени психологическите методи, те могат да бъдат приложени тогава, когато се изследва индивидът и неговата психика. На базата на един документ, за който се твърди, че е записан така, както би го казал индивидът, не може да се прецени неговата психика, а именно за

оценка на психически качества е назначена тази експертиза. Без интервю няма как да стане.

И пак казвам, ето за втори път прокурорът употреби думата „суверенно право“. Ами суверенно е правото на съда, но съдът се отказва от суверенитета си и го прехвърля на експерт, който няма да може да приложи експертните си знания, защото психологията е наука за човека, за човешката психика. Лицето го няма. Вие искате от психолога да оценява един документ. Ами и вие го имате документа.

Съдът след съвещание намира, че не са налице основанията, изложени от защитата на подсъдимия Д., за отмяна на протоколно определение от 28.03.2023 г. на съда в частта, с която са назначени съдебните психолого-лингвистични експертизи на подсъдимия Д. и на свидетеля М.. Съдът намира в същото време, че са налице основания за изменение на въпросното определение, с което са назначени съдебни психолого-лингвистични експертизи на подсъдимия Д. и на свидетеля М. с участието на три вещи лица, като вместо това следва да се назначи единична съдебно-лингвистична експертиза с вещото лице Х. К., която да се произнесе по така формулираните въпроси, по писмени данни, по отношение на подсъдимия З. Е. Д. и по отношение на свидетеля Т. Л. М..

С оглед на изложеното, съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ИЗМЕНЯ протоколно определение от 28.03.2023 г. на Пловдивски апелативен съд, постановено по ВНОХД № 244/2021 г. по описа на същия съд, в частта, в която са назначени тройни съдебни психолого-лингвистични експертизи на подсъдимия З. Е. Д. и на свидетеля Т. Л. М. с вещи лица - Т. Т., В. В. и Х. К., като вместо това:

НАЗНАЧАВА единична съдебно-лингвистична експертиза с вещо лице Х. К., по отношение на подсъдимия Д. и по отношение на свидетеля М., която да се произнесе по така формулираните въпроси по писмени данни.

АДВ. Н.: Да, имам искания. Не разбрах прокурорът има ли искания.

ПРОКУРОРЪТ: Не, нямам искания.

АДВ. Н.: Имаме право като защитници, съответно и подсъдимият има право, такива са изискванията на НПК, да посочите въз основа на какви

данни, особено при положение, че е лингвистична експертизата да Д., въз основа на какви материали да се изготви тази експертиза, като отново се налага да заявя от името на подзащитния си, че той няма да окаже никакво лично съдействие за извършване на тази експертиза. Ние, обаче, имаме право да знаем тази лингвистика върху какво ще стъпи. Той е дал частични обяснения в досъдебната фаза, единствено въз основа на това по какъв начин е бил третиран от психолозите на М.. Сега, очевидно вие възлагате експертизата на други психолози, бивши от М., но бих искала да допълните определението си с материалите по делото, които да ползва експертизата по отношение на подсъдимия Д., тъй като той лично участие няма да има. Аз казвам, че от негово име ще го кажа и го казах и миналия път той се съгласи.

Ще окажеш ли съдействие на експертизата? (към подсъдимия Д.).

ПОДСЪДИМИЯТ З. Д.: Не.

АДВ. С.: Присъединявам се към искането на адв. Н..

ПРОКУРОРЪТ: Няма какво да допълня.

Съдът след съвещание намира искането на адв. Н. за неоснователно. Съдът в определението си посочи, че въпросните съдебно-лингвистични експертизи ще бъдат изготвени въз основа на писмени данни и на вещото лице ще бъде предоставено цялото наказателно производство и след като вещото лице се запознае със същото, ще изготви своите заключения, поради което съдът

О П Р Е Д Е Л И :

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на адв. Н. за допълване определението на съда относно материалите по делото, които ще се предоставят на вещото лице.

АДВ. Н.: Възражение имам по този въпрос. Не може да предоставите на вещото лице, не може да възложите задача, която да извърши психолого-лингвистична експертиза на едно лице и да му предоставите целите материали от делото. Вие по този начин минирате заключението. В тези материали има игнорирани от първата съдебна инстанция, но съществуващи в материалите по делото данни от колегите на това вещо лице – психолози от И. към М., които обясняват какви разузнавателни беседи са водили с тогава обвиняемия, как е подложен на детектор на лъжата и какви са резултатите.

Ако смятате да предлагате на вещото лице да оценява показанията на техните колеги за това как е бил подложен на детектора на лъжата, това е напълно порочна задача на експертизата, която е недопустима. Тази експертиза касае определено лице. Значи материалите, които са свързани с това лице, трябва да бъдат посочени – поне така пише в чл. 145 НПК. Категорично възразявам да предоставяте на психолози от МВР свидетелски показания на други психолози от МВР, които обясняват как са водили разузнавателна беседа с обвиняемия. То е повече от ясно какви заключения ще дадат.

Лингвистичната експертиза означава лингвистиката на този, който е подекспертен, не на свидетелите, поради което няма основание да бъдат предоставяни свидетелските показания, които са събрани от други лица.

АДВ. С.: Които на всичкото отгоре са изключени.

АДВ. Н.: Сега, тази инстанция може и да ги включи. Въпросът е може ли да се дава на експерта, когато прави експертиза на Д., да оценява всички материали по делото. Тук пак доказвате моята теза, че вие всъщност прехвърляте вашата отговорност на анализ на доказателствата на вещото лице да ползва всички доказателства и да каже Д. дали има участие и в каква степен. Аз много държа да видим как ще отговори вещото лице на въпроса за степента на участие.

ПРОКУРОРЪТ: Считам, че правилно съдът е преценил да се предоставят всички материали, в противен случай така назначената експертиза би била непълна, поради което считам, че така направеното искане от представителите на защитата се явява неоснователно.

АДВ. Н.: Ами с какво ще бъде пълна лингвистичната експертиза – с показанията на оперативните работници, така ще се запълни със сигурност.

Уважаеми съдии, давате ли си сметка за опасния прецедент, който създавате. Сега минаваме на другата експертиза. Вече всички свидетели от досъдебното производство спираме да ги търсим за съдебната фаза. Назначаваме на всички едни психолого-лингвистични експертизи и ги питаме дали онова, което са казали на органите на досъдебното производство е вярно или не. Съдът си разчиства терена, няма нужда да анализира доказателства. Идват вещите лица и казват: „този лъже, онзи има участие, но на този участието е в много малка степен, а на онзи участието е в много голяма степен“, пак казвам, каквото и да значи това. Според мен това е много опасен

прецедент, който прехвърля акцента от съдебната фаза на процеса прехвърля върху досъдебната фаза и то, със средствата и способите на полицейщината, на криминалистите. Това за мен е абсолютен прецедент, но пак казвам, дълбокото ми убеждение е, че го правите, за да попълните липсващите доказателства и да потвърдите осъдителната присъда. Един независим и безпристрастен съд щеше да си влезе в задълженията, в суверенното право да анализира доказателствата, без да ги опосредява.

Съдът след съвещание намира възражението на адв. Н. – защитник на подсъдимия Д., за неоснователно. Съгласно чл. 150 ал.1 от НПК едно от правата на вещите лица е да се запознае с материалите по делото и тази възможност ще бъде осигурена от съда, поради което съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователно възражението на адв. Н..

АДВ. Н.: Нямам други искания на този етап.

Съдът след съвещание намира, че за осигуряване възможност за изготвяне на назначените експертизи делото следва да се отложи за друга дата, поради което

О П Р Е Д Е Л И:

ОТЛАГА и **НАСРОЧВА** делото за 06.06.2023 г. от 14:00 часа, за която дата и час подсъдимият Д. и защитниците му – адв. Н. и адв. С. са уведомени.

ОПРЕДЕЛЯ нова резервна дата за съдебно заседание по делото – 27.06.2023 г. от 14:00 ч., за която страните са уведомени и не възразяват.

ДА СЕ ИЗИСКАТ всички справки за свидетеля Т. М. и Д. Р..

ДА СЕ ПРИЗОВЕ вещото лице Х. К., Апелативна прокуратура - Пловдив и свидетелите Т. М. и Д. Р. на известните по делото адреси.

Протоколът се изготви в съдебно заседание.

Съдебното заседание се закри в 15:18 часа.

Председател: _____

Секретар: _____